

EKOLOGIA

22 kwietnia 2022

Gazeta Krakowska

**Inwestujemy,
wybierając
ekobudownictwo**

STR. 5

**Jak mniej kupować
i mniej marnować**

STR. 11

**Oszczędzajmy, stosując
ekologiczne metody**

STR. 12-14

Co każdy z nas może zrobić dla klimatu?

Zmiany klimatu to nasze „dzieło” i tylko my możemy im zaradzić. Przypomina o tym kampania „Nasz Klimat”.

Paulina Szymczewska
paulina.szymczewska@polskapress.pl

Jak pokazują liczne badania i ankiety, ponad trzy czwarte Polaków twierdzi, że dba o środowisko i że zależy im na kondycji planety. Jednocześnie tylko 20 proc. z nas jest gotowych do zmiany stylu konsumpcji, która wymaga większych wyrzeczeń.

Jak widać, wszystko zależy od naszych codziennych decyzji i od chęci zmiany nawyków. W myśl hasła „Klimat tworzą ludzie”, każdy z nas może aktywnie zaangażować się w ochronę środowiska. Nie jest to zresztą hasło przypadkowe. Stanowi ono myśl przewodnią kampanii edukacyjno-informacyjnej „Nasz Klimat”, którą właśnie rozpoczęło Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Jej głównym celem jest promowanie ekologicznych

postaw i nawyków wśród Polaków, budowanie wrażliwości społecznej w zakresie dbania o stan środowiska oraz uświadamianie ludziom konsekwencji zmian klimatu i globalnego ocieplenia.

– Ochrona klimatu to nie tylko podejmowanie instytucjonalnych inicjatyw, ale również codzienne budowanie przez nas wszystkich nawyków, które mają pozytywny wpływ na środowisko. Jesteśmy przekonani, że metodą małych kroków możemy wypracować wspólną troskę o środowisko. Poprzez tę kampanię chcemy pomóc wszystkim obywatelom, którzy zastanawiają się, jak mogą się włączyć w działania dla klimatu – podkreśla wiceminister klimatu i środowiska Adam GuiboURG-Czetwertyński.

Kampania „Nasz Klimat” jest prowadzona wielokanałowo: za pośrednictwem m.in. mediów tradycyjnych (televi-

zja, prasa drukowana, radio) oraz internetu (bannery, media społecznościowe – Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, podcasty i serwisy VOD).

To nie wszystko! Ministerstwo podjęło również współpracę z blogerami i influencerami, którzy na co dzień poruszają ekologiczne zagadnienia związane z klimatem i ochroną środowiska.

W telewizji można obejrzeć spoty pokazujące, jak niewiele trzeba, by wdrożyć ekologiczne

**KLIMAT TWORZĄ LUDZIE!
ŚWIADOMOŚĆ ROLI
CODZIENNYCH
NAWYKÓW
I ZMIANA
PRZYZWYCZAJEN
SĄ KLUCZOWE**

nawyki w swoim życiu. Wspomniane wcześniej jako przewodnie – „Klimat tworzą ludzie” – jeszcze mocniej podkreśla rolę zaangażowania jednostki w działania na rzecz ochrony klimatu. Głównym bohaterem spotów jest aktor Paweł Orleński, ponadto wzięli w nich udział także pracownicy ministerstwa.

Edukacja od najmłodszych lat
Edukację ekologiczną warto rozpocząć jak najwcześniej, dlatego bardzo istotnym elementem kampanii „Nasz Klimat” są pakiety edukacyjne dla szkół podstawowych, będące uzupełnieniem scenariuszy lekcyjnych „Przyjaciele klimatu”.

Stworzone we współpracy z metodykami, nowoczesne materiały pozwolą na wsparcie nauczycieli w przygotowaniu zajęć lekcyjnych budujących świadomość i wiedzę na temat działań proekologicznych. Z materiałów

mogą skorzystać zarówno nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, jak i starszych klas. W pakietach znalazły się także ciekawe formy jak quizy, zagadki, grafionatki, gry zespołowe, rymowanki czy krzyżówki. Co ważne, w dużej mierze można na tych materiałach pracować online – są wśród nich np. interaktywne PDF-y. Warto również wspomnieć o szkołach ponadpodstawowych. Od kilku tygodni realizowana jest m.in. VideoOlimpiada. To konkurs na najlepszy film edukacyjny związany z tematyką ochrony klimatu. Jego uczestnicy mają za zadanie stworzyć materiały filmowe, w których znajdują się odpowiedzi na pytania, w jaki sposób na co dzień możemy chronić klimat oraz jak edukować najbliższych o konieczności dbania o klimat.

Ważna rola samorządów

Istotnym elementem kampanii „Nasz Klimat” są również działania skierowane do gmin. Dlatego Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowało specjalny pakiet materiałów informacyjno-edukacyjnych, które pomogą samorządom w przekazywaniu mieszkańcom wiedzy o zmianach klimatu w przystępny sposób.

Pakiet dla gmin jest podzielony na dwie części: informacyjną i graficzno-edukacyjną. W pierwszej znajdziemy przede wszystkim informator dla

władz gminy i pracowników administracji, który w przejrzysty sposób przybliży najważniejsze zagadnienia związane ze zmianami klimatu. Prócz tego w części informacyjnej pakietu znalazły się przykłady dobrych praktyk realizowanych w Polsce i innych krajach.

Natomiast graficzno-edukacyjną część pakietu stanowią materiały do wykorzystania on-line, a także te profesjonalnie przygotowane do druku.

Materiał jest sporo, a są to m.in.: animacje o odnawialnych źródłach energii, bannery internetowe przybliżające tematykę retencji wody, naklejki z zasadami segregacji odpadów czy broszury informacyjne. W tej części pakietu znajdziemy również inne przydatne materiały, które każda gmina może w łatwy sposób zaadaptować na własne potrzeby. To np. tapeta na pulpit z kalendarzem, prezentacja z listą eko-miejsc w gminie (do uzupełnienia według potrzeb i możliwości danej gminy), a także szablony dobrych praktyk, w którym można wpisać najróżniejsze gminne przedsięwzięcia (jak np. zakup autobusów hybrydowych, oświetlenie LED w parku, nowe kosze itp.).

Kluczowym elementem kampanii jest również strona internetowa www.naszklimat.gov.pl. Kampania „Nasz Klimat” potrwa do października 2022 r.

Boom na fotowoltaikę trwa. I wciąż opłaca się montować panele PV

Fotowoltaika wciąż się opłaca. Można też uzyskać dofinansowanie na tę inwestycję

Rozmowa z PRZEMYSŁAWEM ODRZYWAŁKIEM, prezesem miechowskiej firmy Replikant działającej w branży odnawialnych źródeł energii.

- Boom na fotowoltaikę w Polsce trwa już od wielu lat. Nie przyhamowała go nawet pandemia. Skąd tak duże zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii (OZE)?

- Głównym powodem są rosnące ceny energii. Mimo pandemii, mimo zawiroowań na rynku, mimo rosnących cen modułów fotowoltaicznych i podzespołów elektronicznych rozwój tej branży nie został zahamowany. Wręcz przeciwnie. Cały czas obserwujemy tendencję wzrostową. Wciąż przybywa klientów i zamówień. Dotyczy to zarówno fotowoltaiki, jak i pomp ciepła.

- Dlaczego warto inwestować w fotowoltaikę?

- Jeden z aspektów to aspekt ekonomiczny. Inwestując w fotowoltaikę, znacząco obniżamy swoje rachunki za prąd. Drugi aspekt to ten związany z bezpieczeństwem energetycznym. Nowe instalacje fotowoltaiczne będą w stanie zapewnić nam prąd nawet w czasie blackoutów spowodowanych np. awarią sieci lub innymi czynnikami. Przy obecnej niestabilnej sytuacji w Europie, kiedy wiele osób obawia się kryzysu energetycznego, jest to aspekt niezwykle istotny. Oczywiście nie można też zapominać o aspekcie ekologicznym.

- Do ekologicznych źródeł energii należą również pompy ciepła. One także mają wiele zalet.

- W ostatnim czasie pompy ciepła bardzo zyskują na znaczeniu - głównie z powodów ekonomicznych. Dotąd koszt ich eksploatacji był porównywalny z instalacjami gazowymi, ale przy obecnych podwyżkach cen gazu opłacalność pomp ciepła zaczęła rosnąć. Zaletą tych urządzeń jest też wygoda użytkowania. Doceniają to zwłaszcza osoby, które do tej pory używały kotłów na paliwa stałe. Pompa ciepła jest bowiem urządzeniem praktycznie bezobsługowym.

Pamiętać również trzeba o wspomnianym wcześniej bezpieczeństwie energetycznym. Nie można pominąć zagrożenia związanego z niedoborem gazu, a obecnie w naszym kraju wszystko idzie w tym kierunku, aby głównym źródłem energii był prąd. Dlatego też bardzo dobrym rozwiązaniem jest teraz inwestowanie w fotowoltaikę w połączeniu z magazynem energii i pompą ciepła. Dzięki takiemu połączeniu zyskujemy bezpieczeństwo energetyczne, a jednocześnie możemy znacząco zaoszczędzić na rachunkach za energię.

- Takie inwestycje są jednak drogie. Nie każdego na nie stać.

- Dlatego są w Polsce różne programy dotacyjne, jak np. „Mój Prąd” i „Czyste Powietrze”. Z tego ostatniego mogą obecnie korzystać nawet osoby o niskich dochodach, których w innej sytuacji

nie byłoby stać na tak dużą inwestycję.

- Zapewniają Państwo wsparcie klientom, jeśli chodzi o możliwości pozyskania dotacji?

- Tak. Pomagamy klientowi na każdym etapie inwestycji, zapewniając wysoką jakość świadczonych usług: od fachowego doradztwa, poprzez projektowanie, pośrednictwo przy pozyskaniu leasingu, kredytu bądź dofinansowania z wymienionych wcześniej programów, sprzedaży urządzeń (fotowoltaika, pompy ciepła i inne), profesjonalnego montażu, aż do zgłoszenia instalacji do zakładu energetycznego. Oczywiście zapewniamy również późniejszą konserwację i serwisowanie urządzeń.

Klient, chcący np. zamontować sobie fotowoltaikę, może liczyć na nasze wsparcie już na wstępnym etapie dotyczącym analizy, czy w ogóle dana osoba może złożyć wniosek o dofinansowanie inwestycji. Następnie pomagamy przy złożeniu wniosku i realizacji całej procedury. Każdy etap, aż do rozliczenia dotacji, jest przez nas monitorowany. Klient nigdy nie jest pozostawiony sam sobie. Zatrudniamy osoby, które zajmują się ściśle składaniem wniosków o dofinansowanie, mamy również radcę prawnego, który na każdym etapie służy radą i pomocą.

- Pańska firma działa w branży już osiem lat, więc może się pochwalić dużym doświadcze-

Dzięki nowoczesnym urządzeniom możemy znacząco obniżyć swoje rachunki za energię

niem i zadowoleniem klientów, gdyż zapewnia im fachową, kompleksową obsługę. Ale nie zawsze tak jest. Boom na fotowoltaikę spowodował, że powstało mnóstwo firm zajmujących się montażem paneli PV. Nie wszystkie jednak są profesjonalne i rzetelne. Klienci często nie wiedzą, jak wybrać dobrze. Co by Panim doradził?

- Na wstępie warto zwrócić uwagę na staż firmy, która będzie nam montować fotowoltaikę czy pompy ciepła, oraz zwerifikować jej solidność. Warto poznać jej historię i sprawdzić, jakie ma doświadczenie - jak długo funkcjonuje na rynku, jakie ma opinie itp. Jeśli dana firma powstała np. w ciągu ostatnich dwóch lat i jest nastawiona tylko na montaż instalacji, to możemy się spodziewać, iż po zakończeniu boomu na fotowoltaikę ta firma zniknie z rynku i klient będzie pozbawiony wsparcia serwisowego.

Kolejna kwestia: dobór urządzeń. Muszą one zostać tak dobrane, by nie było problemu z dostępem do części serwisowych. Jest to bowiem niezwykle ważny element eksploatacji OZE. Pamiętajmy, że profesjonalna firma zawsze zapewni klientowi kompleksowe wsparcie serwisowe.

Należy również wziąć pod uwagę zaplecze techniczne firmy oraz - co bardzo istotne - jej lokalizację. Powinniśmy stawiać przede wszystkim na firmy lokalne, a nie te z drugiego końca Polski. Dlaczego? Jeśli wybierzymy firmę z odległości miasta, to może się oka-

zać, że nie będzie komu przyjechać do serwisu czy naprawy instalacji fotowoltaicznej.

- Chciałbym jeszcze zapytać o kwestie związane ze zmianą sposobu rozliczania nadwyżek energii z fotowoltaiki. Dotąd mieliśmy system opustów, a od 1 kwietnia br. wprowadzono tzw. net-billing, który jest już mniej korzystny. Czy z tego powodu fotowoltaika przestała być opłacalna?

- Jeśli chodzi o różnicę między starym a nowym systemem rozliczeń, to nie ma co ukrywać, że obecnie jest nieco gorzej. Jednakże biorąc pod uwagę fakt, iż rusza program Mój Prąd 4.0, nie będzie to aż tak źle, jak się wydawało na początku. Mieliśmy system opustów dość unikalny w skali Europy, który stwarzał możliwości przewymiarowania instalacji fotowoltaicznych względem zapotrzebowania. Teraz nastąpiła zmiana tego systemu po to, aby zwiększyć autokonsumpcję, byśmy nie musieli akumulować energii i przeciążać sieci, lecz żeby lepiej dopasować ilość energii do zapotrzebowania i zużywać ją na bieżąco. Nie tylko odciążą to sieć, ale będzie również opłacalne.

Klienci muszą jednak zmienić podejście. Jeśli ktoś myślał o rachunkach minimalnych, to teraz może już o tym zapomnieć. Musimy po prostu odnaleźć się w nowych realiach. Pamiętajmy przy tym, że ceny energii wciąż rosną i będą rosły nadal, więc fotowoltaika nie przesta-

nie być opłacalna. Jesteśmy przekonani, że nadal będzie się ona dynamicznie rozwijać, jeszcze przez co najmniej kilka najbliższych lat.

- I dlatego wciąż inwestują Państwo w rozwój firmy?

- Tak, rozbudowujemy się w odpowiedzi na zapotrzebowanie klientów, ponieważ - jeśli chodzi o instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła - to zapotrzebowanie ciągle rośnie. Dlatego zdecydowaliśmy o poszerzeniu naszej bazy magazynowej o nową lokalizację w Pojałowicach niedaleko Miechowa. Obiekt ten daje nam dużo większe pole manewru, jeśli chodzi o prezentowanie klientom możliwości technicznych urządzeń oferowanych przez naszą firmę. Możemy pokazać, w jaki sposób działają instalacje OZE, dzięki czemu klient będzie dokładnie wiedział, co kupuje.

Nowa baza w Pojałowicach to nie wszystko. Jesteśmy również w trakcie realizacji dwóch bonów na innowacje. Jeden z nich dotyczy fotowoltaiki, ponieważ od początku przyszłego roku - w związku z nowym programem Mój Prąd 4.0 - będziemy oferować magazyny energii.

Na koniec dodam, że w planach mamy dalszy rozwój naszej firmy: nie poprzestaniemy na usługach związanych z instalowaniem fotowoltaiki czy pomp ciepła, lecz docelowo zamierzamy również zająć się produkcją tych urządzeń.

Rozmawiała Paulina Szymczewska

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

Do 30 czerwca 2022 trzeba złożyć deklarację o posiadanych źródłach ciepła. Za niewypełnienie deklaracji w terminie grozi mandat

Paulina Szymczewska

paulina.szymczewska@pobkrapress.pl

Warto zapamiętać datę: 30 czerwca 2022 roku, ponieważ wtedy właśnie upływie termin na załatwienie ważnej formalności: zgłoszenie deklaracji do CEEB. Musi to uczynić każdy właściciel lub zarządca budynku czy lokalu posiadający źródło ciepła o mocy do 1 MW. Złożenie deklaracji CEEB jest obowiązkowe.

Powszechny spis

Powszechny spis źródeł ciepła – bo o nim mowa – ruszył 1 lipca 2021 r. CEEB, czyli Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, to istotne narzędzie wspierające wymianę starych pieców (tzw. „kopciuchów”) na bardziej ekologiczne źródła ogrzewania. Ma

ono postać elektronicznego rejestru służącego gromadzeniu i udostępnianiu informacji dotyczących ogrzewania wszystkich budynków na terenie Polski.

Budowę nowego systemu powierzono Głównemu Urzędowi Nadzoru Budowlanego. CEEB powstała przy współpracy władz regionalnych i lokalnych oraz innych instytucji zaangażowanych w poprawę jakości powietrza z całej Polski.

Jak informuje Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, nowy obowiązek obejmuje wszystkich właścicieli oraz zarządców domów i mieszkań. Od 1 lipca 2021 r. mają oni rok, by zgłosić do CEEB wszystkie posiadane źródła ciepła i spalania paliw o mocy do 1 MW. Chodzi m.in. o takie urządzenia, jak: kocioł gazowy, kocioł na paliwo stałe, kominek, piec kaflowy, pompa ciepła, sieć ciepłownicza,

gazowy podgrzewacz wody, koza, kuchnia węglowa, pieco-kuchnia, trzon kuchenny, promiennik gazowy, ogrzewanie elektryczne i kolektor słoneczny. Termin zgłoszeń upływa więc 30 czerwca 2022 r.

Obowiązkowo

Termin ten dotyczy jednak tylko budynków już istniejących. Natomiast właściciele nowo powstałych obiektów na złożenie deklaracji CEEB mają 14 dni od chwili uruchomienia nowego źródła ciepła lub spalania paliw. Co ważne, krótszy termin dotyczy tylko źródeł ciepła uruchomionych od 1 lipca 2021 r. Osoby budujące dom muszą pamiętać o tym, że mają niewiele czasu na złożenie deklaracji.

Jeśli nieruchomość ma więcej niż jednego właściciela, wystarczy, że deklarację o źródłach ciepła złożą jeden z nich.

W przypadku budynków wielorodzinnych, wspólne źródła ciepła w budynku (np. sieć ciepłownicza) zgłasza jego zarządca, natomiast indywidualne źródła ciepła w mieszkaniu (np. kominek) zgłasza jego właściciel. Właściciel mieszkania z kominkiem czy innym indywidualnym źródłem ciepła może również zgłosić ten fakt zarządcy budynku, by to on przekazał informację do CEEB. W deklaracji CEEB podaje się:

- mię i nazwisko albo nazwę właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby;
- adres nieruchomości, której dotyczy składana deklaracja;
- informacje o liczbie i rodzaju eksploatowanych w obrębie nieruchomości źródeł ciepła lub źródeł spalania paliw oraz o ich przeznaczeniu i wykorzystywanych w nich paliwach;

Właściciel mieszkania z kominkiem ma zgłosić ten fakt zarządcy budynku, a ten przekaze informację do CEEB

• opcjonalnie numer telefonu właściciela lub zarządcy oraz adres e-mail.

Są dwa rodzaje deklaracji. Deklaracja A dotyczy źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych, zaś deklaracja B odnosi się do źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach niemieszkalnych.

Deklarację CEEB można zgłosić w formie elektronicznej, przez internet - to preferowany sposób. Potrzebny tu jest profil zaufany lub e-dowód osobisty. Natomiast deklarację w formie

papierowej można wysłać listem albo złożyć osobiście w urzędzie gminy lub miasta.

Obowiązek złożenia deklaracji jest nałożony ustawowo i za jego niewypełnienie w terminie grozi mandat w wysokości 500 zł. Jeżeli zaś sprawa trafi do sądu, grzywna może wzrosnąć do aż 5 tys. zł. Nie przewidziano natomiast kar za podanie błędnych informacji. Jeśli w przyszłości kominiarz czy urzędowa kontrola wykryją nieprawidłowości, po prostu poprawią nasze dane w CEEB.

REKLAMA

0010476388

**PRZYDOMOWE
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
ZBIORNIKI
NA WODĘ DESZCZOWĄ**

**SPRZEDAŻ
MONTAŻ • SERWIS**

**667 220 103 | 664 336 854
www.oczyszczalniabiotech.pl**

REKLAMA

0010476573

**Przydomowe ekologiczne
oczyszczalnie ścieków**

**Zbiorniki na wody opadowe,
separatory**

**Modernizacja szamba na
oczyszczalnie biologiczną**

SPRZEDAŻ • MONTAŻ

Gołaczewy, ul. Chełmska 33, Wolbrom

Tel. 502 618 982

e-mail: ekoooczyszczalnie@vp.pl

www.ekoooczyszczalnie-wolbrom.pl

WODA TO SKAR

REKLAMA

0010480239

**PRZYDOMOWE
OCZYSZCZALNIE
ŚCIEKÓW**

zgodne z Normą
PN-EN:12566-3

Przydomowe w pełni biologiczne oczyszczalnie ścieków BioFicient pracują w uznanej na całym świecie technologii fluidalnych, zanurzonych i ruchomych złóż biologicznych. Dzięki zastosowaniu aż czterech stref, z tego dwóch tlenowych, rozwiązanie to gwarantuje bardzo wysoką skuteczność oczyszczania przy niewielkiej powierzchni zabudowy, niskich kosztach eksploatacji oraz minimalnym wpływie na otoczenie.

www.kurowski-instalacje.pl

tel. 530 267 869 oczyszczalnie@kurowski-instalacje.pl

Wybieramy ekologiczne budownictwo

Stosowanie ekologicznych rozwiązań budowlanych oraz projektowanie w zgodzie z ekologią przynosi wymierne korzyści. Zielone budynki są bardziej przyjazne mieszkańcom i użytkownikom, dają duże oszczędności związane z kosztami użytkowania, a jednocześnie korzystnie wpływają na wartość całej nieruchomości.

Zrównoważone budownictwo

W Polsce przybywa certyfikowanych budynków, które powstały zgodnie z koncepcją zrównoważonego budownictwa. Ma to związek z coraz ostrzejszymi wymogami budowlanymi, których oczekuje Unia Europejska, jak również rosnącymi oczekiwaniami inwestorów. Nieruchomości zaplanowane zgodnie z najwyższymi standardami przynoszą wymierne korzyści nie tylko dla lokatorów, ale także dla środowiska.

Zwrócenie się w kierunku ekologicznych postaw widoczne jest na wielu poziomach życia.

Jako konsumenci staramy się ograniczyć zużycie plastiku,

segregujemy śmieci, decydujemy się na produkty wielokrotnego użytku. Jako inwestorzy poszukujemy rozwiązań, które pozwolą nam ograniczyć koszty zużycia energii oraz zmniejszyć emisję dwutlenku węgla do atmosfery.

Rosnąca troska o środowisko sprawia, że coraz częściej inwestujemy w nieruchomości, które powstały w zgodzie z zasadami zielonego budownictwa. Jest to inwestycja długoterminowa, która pozwoli nie tylko na ograniczenie kosztów utrzymania obiektu, ale też wydłuży czas, w którym nieruchomości będzie spełniała rygorystyczne wymagania i nie będzie wymagała kosztowej modernizacji.

Zielone, czyli ekologiczne

Budownictwo przez lata traktowane było jako najbardziej energochłonny sektor, który nie sprzyjał środowisku.

Rozwiązaniem wielu problemów - zarówno na etapie projektowania, budowy, jak i użytkowania obiektów - było wprowadzenie zasad zrównoważonego budownictwa. Skupia się ono między innymi na zmniejszeniu zużycia energii, wykorzy-

Zwrócenie się w kierunku ekologicznych postaw widoczne jest na wielu poziomach życia. Coraz częściej inwestujemy w nieruchomości, powstałe zgodnie z zasadami zielonego budownictwa

staniu bezpiecznych dla ludzi surowców - często z recyklingu - a także tworzeniu zielonych przestrzeni i dostarczaniu dużej ilości naturalnego światła.

Z roku na rok w Polsce przybywa zielonych budynków. By obiekt mógł nosić taką nazwę, musi pozytywnie przejść proces certyfikacji.

Dwa najpopularniejsze systemy certyfikacji energetycznej to LEED oraz BREEAM. Przyznawane są tylko tym obiektom, do których stworzenia wykorzystano najwyższej jakości, energooszczędne rozwiązania.

Co ważne, certyfikaty mogą zostać przyznawane nie tylko

nowym budynkom, ale także już istniejącym, w których przeprowadzono stosowne modernizacje. To zdecydowanie zwiększa szanse na tworzenie ekologicznych obiektów. W procesie certyfikacji BREEAM pod uwagę branych jest aż 10 kategorii, m.in. są to dane dotyczące zastosowanych materiałów, efektywności

energetycznej czy gospodarki wodnej, sposobu zarządzania odpadami, rozwiązań ograniczających emisję zanieczyszczeń czy ogólną innowacyjność inwestycji. LEED uwzględnia na przykład lokalizację nieruchomości, użycie ekologicznych materiałów konstrukcyjnych, kwestie oszczędności wody i energii, a także efektywne wykorzystanie zasobów oraz jakość środowiska wewnętrznego.

Odgórna zmiana

Zielone budownictwo przestaje być chwilową modą, lecz staje się standardem, który ma zmienić nasze otoczenie.

Jednym z ważnych kroków na drodze do tworzenia ekologicznych obiektów, było wprowadzenie nowych przepisów unijnych od 1 stycznia 2021 roku.

Dzięki temu wszystkie nowe obiekty, a co za tym idzie, produkty, będą musiały spełniać rygorystyczne wymagania unijne. Zaowocuje to wieloma pozytywnymi zmianami, ponieważ każda budowa czy modernizacja będzie prowadziła do powstania ekologicznej inwestycji.

(mad)

REKLAMA 0010481173

HURTOWNIA KAMIENIA NATURALNEGO
MARIAN PILCH

to marka skupiająca profesjonalistów w zakresie sprzedaży kamienia naturalnego, projektowania i realizacji ogrodów, kamieniarstwa. U nas możecie Państwo skorzystać z kompleksowej obsługi inwestycji

- płytki kamienne elewacyjne, tarasowe/podłogowe formatowane w różnych wielkościach,
- panele i arkusze fornirowe,
- schody granitowe,
- pasy kamienne,
- płytki gresowe
- grysy i otoczaki
- szpilki kamienne
- fontanny
- donice
- oraz art. ogrodowe

www.kamiennaturalny-hurtownia.pl tel. 508 931 383 biuro@kamiennaturalny-hurtownia.pl

REKLAMA 0010477049

REKLAMA 0010469484

MATWIS Instalacje Fotowoltaiczne

Fotowoltaika to nasza praca zawodowa połączona z pasją – dlatego:
DORADZAMY • PROJEKTUJEMY • WYKONUJEMY

Wykonujemy kompleksową usługę montażu wraz z niezbędną dokumentacją techniczną OSD oraz uzyskaniem odpowiednich dotacji.

Cechuje nas indywidualne podejście do klienta, dla którego zapewniamy pełne wsparcie od pierwszego spotkania i pozostając z nim w kontakcie w następnych latach.

Ciepłe i miłe słowa od naszych Klientów są dla nas największym uznaniem — dołącz do grona zadowolonych klientów i ciesz się darmowej, a co najważniejsze ekologicznej energii.

Napisz do nas: t.kmiecik@matwis.com
lub zadzwoń: **507 542 759** **Matwis fotowoltaika**

REKLAMA

GMElektrik

Montaż klimatyzacji dla twojego domu

500-367-897
gm.1.elektrik@gmail.com
www.gmelektrik.pl

Woda to skarb! Jak nią mądrze gospodarować?

Agnieszka Aulich

agnieszka.aulich@polskapress.com.pl

Przywykliśmy, że woda to coś, do czego mamy stały dostęp. Na co dzień raczej nie zastanawiamy się nad tym, że może nam jej zabraknąć. A jednak!

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przeciętny Polak zużywa nawet do 100 litrów wody dziennie. Tymczasem zasoby wody na świecie kurczą się, a w Polsce już od kilku lat występuje niedobór wody.

Miliony ludzi na całym świecie nie mają dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych. Trudno lekceważyć fakt, że każdego roku blisko dwa miliony ludzi umiera z powodów związanych z zanieczyszczeniem wód pitnych, z czego większość to dzieci. Dużym problemem jest też wzrost zanieczyszczeń. Woda pitna staje się więc na świecie dobrem deficytowym.

Woda odgrywa wielką rolę w życiu, produkcji żywności czy energii, dlatego tak ważne jest przejście na zieloną gospodarkę. Międzynarodowy Dzień Wody

2022 jest może drobnym, ale kolejnym krokiem w tym kierunku.

Wg specjalistów ds. żywienia, dzienna dawka płynów niezbędna dorosłemu człowiekowi to średnio 1,5-2 l plus 1 l płynów przyjmowanych w pokarmach stałych. Przy wyczerpanym wysiłku albo w czasie upalnego dnia to zapotrzebowanie znacznie wzrasta. Dietetycy uczulają, żeby pić wodę małymi łykami, przed i po posiłkach.

Ważne jest, by w życiu codziennym zachować umiar i odpowiedzialność w korzystaniu ze skarbu, jakim jest woda.

Najwięcej wody zużywamy do mycia się (36 proc.) oraz spłukiwania toalety (30 proc.). Pranie w przeciętnym polskim domu pochłania około 15 proc. wody, a mycie naczyń - 10 procent.

Aby skutecznie oszczędzać wodę, wystarczy zmienić kilka codziennych nawyków. Podstawą jest codzienne oszczędzanie wody w domu. Możemy to robić na kilka sposobów:

- zamykając kran z wodą podczas mycia zębów,
- naprawiając nieszczelną spłuczkę czy nieszczelną instalację,

Wprowadzenie zmian w codziennym gospodarowaniu wodą nie tylko pozytywnie wpłynie na wysokość rachunków, ale przede wszystkim pomoże walczyć z niedoborem wody. Ważne są zwłaszcza nasze wybory konsumenckie, zwłaszcza te dotyczące diety i stylu życia.

● myjąc naczynia w zakorkowanym zlewku, a nie pod bieżącą wodą.

● wykorzystując powtórnie wodę z umywalki czy wanny do spłukiwania toalety.

Wodę powinniśmy oszczędzać także poza domem: czy to w pracy, czy choćby myjąc samochód. Ważne są nasze wybory konsumenckie, zwłaszcza te dotyczące diety i stylu życia oraz sposobu korzystania z usług.

Udowodnione jest, że dużo mniej wody zużywa się przy produkcji artykułów pochodzenia roślinnego.

Ogromne znaczenie ma to, skąd pochodzą produkty, które na co dzień kupujemy. Te wyprodukowane bliżej nas są bardziej ekologiczne. Podsumowując: im krótszy łańcuch dostaw, tym mniejsze zużycie energii i wody.

Powinniśmy postawić na oszczędność wody w codziennym życiu, racjonalnie gospodarując zasobami wodnymi. Wprowadzenie zmian w codziennym gospodarowaniu wodą nie tylko pozytywnie wpłynie na wysokość rachunków, ale przede wszystkim pomoże walczyć z niedoborem wody.

REKLAMA

0010476949

DESZCZOWKA24.PL
ZBIORNIKI DO MAGAZYNOWANIA WODY DESZCZOWEJ
SZAMBA OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

✓ 50 LAT GWARANCJI ✓ PRZEJEZDNOŚĆ 12 TON ✓ MONTAŻ W TRUDNYCH WARUNKACH

☎ 885 202 060 ☎ 690 114 982 • sklep@deszczowka24.pl

Energia ze słońca. Coraz częściej stawiamy na fotowoltaikę

Czysta, zielona i niewyczerpana - taka jest energia ze Słońca. Jej pozyskiwanie się opłaca, szczególnie w porównaniu ze źródłami konwencjonalnymi. Eksperti nie mają co do tego wątpliwości.

Rola tego typu źródeł energii będzie rosła. Warto inwestować w fotowoltaikę, bo jest ona trwała, uniwersalna i prosta w montażu.

Każdego roku na Ziemi dociera niewyobraźalnie wielka ilość energii słonecznej - aż osiem tysięcy razy przekracza ona nasze zapotrzebowanie. Całkowita moc, jaką wykorzystuje obecnie ludzkość, stanowi zaledwie około 0,02 proc. mocy promieniowania słonecznego. Natomiast - jak się szacuje - wszystkie istniejące na świecie złoża węgla, ropy naftowej i gazu zawierają tyle ener-

gii, ile dociera ze Słońca do Ziemi w ciągu zaledwie 56 dni.

Fotowoltaika jest coraz bardziej popularna. Inwestują w nią nie tylko duże firmy, ale i sami mieszkańcy.

Nie sposób nie zauważyć, że fotowoltaika od kilku lat sprzedaje się przysłowiowo świeże bułeczki - jak szacuje resort klimatu, w Polsce zamontowało ją już ponad 600 tys. osób.

Oszczędności

Fotowoltaika ma wiele zalet. Przede wszystkim pozwala na znaczne obniżenie rachunków za prąd i daje dużą niezależność w kwestii energii.

Oszczędności i samowystarczalność energetyczna to niejedyne zalety fotowoltaiki. Jest ona trwała, uniwersalna i prosta w montażu (doświadczona ekipa montażu zajmuje około dwóch dni). Panele PV są niezawodne i bezobsługowe, więc nie

wymagają dodatkowego nakładu naszej pracy. Pracują efektywnie przez 25-30 lat, dlatego to długofalowa inwestycja.

Od samego kosztu zakupu paneli słonecznych ważniejsze jest jednak to, jak szybko taka instalacja się zwraca. Zależy to od wielu czynników, m.in. powierzchni paneli, ich ceny oraz liczby słonecznych dni na danym obszarze. Na ogół inwestycja w panele fotowoltaiczne zwraca się po około 6-10 latach. Określenie można skrócić, korzystając z państwowego dofinansowania oraz z ulgi termomodernizacyjnej.

Warto wiedzieć, że w tym roku zmienił się sposób rozliczeń za energię elektryczną dla posiadaczy fotowoltaiki.

Zniknął dotychczasowy system opustów, dzięki któremu można było za darmo oddać nadwyżkę wyprodukowa-

nej energii do sieci, a następnie bardzo tanio ją odzyskać. Zamiast tego wprowadzono tzw. net-billing: prosumenci odsprzedają wyprodukowaną energię firmom energetycznym, a następnie z powrotem ją kupują - na mniej atrakcyjnych niż wcześniej warunkach.

Osoby, które zdecydowały się zainwestować w fotowoltaikę przed zmianami, pozostaną przy korzystnym dla prosumentów systemie opustów przez kolejne 15 lat i będą płacić bardzo niskie rachunki za prąd, kupujący panele teraz, zapłacą za energię więcej.

Panele fotowoltaiczne nadal warto kupować - pozwolą obniżyć rachunki o ok. połowę.

Zanim przyjedzie ekipa

Gdy już się zdecydujemy na tego typu inwestycję, to od czego zacząć?

Fotowoltaika nabiera coraz większego znaczenia, zarówno z uwagi na ochronę środowiska, jak i ze względów ekonomicznych

Planując, przede wszystkim zwróćmy uwagę, czy nasza działka nie jest zacieniona (wysokie drzewa w pobliżu, inne budynki, kominy itp.).

Trzeba też uwzględnić ustawienie budynku względem stron świata. Panele fotowoltaiczne najlepiej bowiem instalować od strony południowej. Oczywiście po stronie wschodniej czy zachodniej też można, ale wówczas będziemy mieć większe straty energii (rzędu ok. 15-25 proc.).

Najlepiej zaplanować instalację fotowoltaiczną już na etapie projektowania nowego domu. Jednak ni też nie stoi na przeszkodzie, by mon-

tować panele na już istniejących budynkach.

Zaufaj fachowcom

Oczywiście w każdym przypadku - czy planujemy budowę nowego domu, czy też chcemy instalować fotowoltaikę na już istniejącym budynku - powinniśmy skonsultować się ze specjalistyczną firmą zajmującą się montażem instalacji fotowoltaicznych. Fachowcy-instalatorzy dokładnie przeanalizują nasze potrzeby i dobrać odpowiednie panele, ich moc, sposób montażu itd. Tylko wówczas będziemy mieć pewność, że inwestycja zostanie przeprowadzona profesjonalnie.

REKLAMA

0010479688

Naszą firmę można podzielić na dwa profile działalności. Głównym z nich jest **sprzedaż hurtowa i detaliczna** paneli fotowoltaicznych, falowników, elementów montażowych i akcesoriów elektrycznych, a także pomp ciepła, klimatyzatorów oraz komponentów do nich (podgrzewacze CWU, zbiorniki buforowe i inne). Oferujemy szeroki zakres produktów, a wysyłkę realizujemy na terenie całej Polski. Dodatkowo świadczymy **usługi doradztwa, montażu i serwisu instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła i klimatyzacji**. Zapewniamy także pomoc w uzyskaniu **dofinansowania** lub **kredytu**. Jesteśmy bezpośrednim importerem materiałów od producentów, dlatego zapewniamy jedne z **najkorzystniejszych cen** na rynku.

ZAKRES USŁUG:

- sprzedaż hurtowa i detaliczna
- montaż instalacji fotowoltaicznych
- montaż pomp ciepła
- montaż klimatyzacji
- montaż magazynów energii
- montaż instalacji grzewczych
- rekuperacja
- serwis instalacji fotowoltaicznych
- mycie paneli fotowoltaicznych
- składanie wniosków o dotacje: Czyste Powietrze, Mój Prąd 4.0, Moje Ciepło
- możliwość atrakcyjnego kredytowania

Biuro i magazyn:
ul. Podzamcze 34B,
32-200 Miechów

Hurtownia: 667 584 036 lub 785 172 150
Instalacje: 669 190 188 lub 724 274 094
E-mail: biuro@ecowattservis.pl

Odwiedź naszą stronę internetową www.ecowattservis.pl

Rośliny na działkę możemy dobrać samodzielnie. Mogą być nie tylko kwitnące, ale i stylowe

Agnieszka Aulich
agnieszka.aulich@polskapress.pl

Działka wypożyczynkowa to duże wyzwanie, ale i duże pole do popisu. Jak urządzić działkę czy ogród w stylu eko?

Kwiatne łąki

to przede wszystkim świetna alternatywa dla trawnika.

Łąki kwitnące wyglądają pięknie i są łatwiejsze w utrzy-

maniu niż trawniki. Od późnej wiosny mogą być pełne kwiatów, które będą nie tylko cieszyć nas swoim widokiem, ale także zapewnią pokarm pszczołom, trzmielom i motyłom.

Założenie łąki kwitnej wymaga pewnych nakładów pracy, później jednak niemal nic nie trzeba robić. Skosić łąkę wystarczy dwa razy w roku. To oznacza i zaoszczędzony czas, i energię potrzebną do zasilania kosiarkei.

Co ważne, łąka nie wymaga nawożenia, potrze-

Rekreacyjnie, w zgodzie ze środowiskiem naturalnym

Aranżacja działki rekreacyjnej czy ogrodu może być bardzo kreatywnym i przyjemnym zajęciem

buje też znacznie mniejszych ilości wody niż tradycyjny trawnik.

By łąki kwitnące wyglądały pięknie, trzeba dobrać odpowiednie gatunki roślin.

Nasiona na łąki kwitnące to najczęściej mieszanki traw oraz roślin kwitnących w różnych proporcjach. Warto wybierać te, gdzie udział kwiatów jest większy niż traw. Są też łąki złożone z samych kwiatów. Rośliny powinny być tak dobrane, żeby kwitły jak najdłużej. W mieszance powinny się też znajdować rośliny o różnych terminach kwitnienia, tak żeby łąka wyglądała ładnie przez cały sezon.

Łąki jednoroczne są bardzo malownicze i oczywiście dają efekt od razu. Nie trzeba ich kosić w sezonie, jednak nasiona trzeba wysiewać do roku.

Łąki wieloletnie są znacznie bardziej trwałe, jednak nie

kwitną w pierwszym roku po wysiewie. Najpiękniej wyglądają w drugim-trzecim sezonie i kolejnych. Bardzo dobrym rozwiązaniem jest mieszanka roślin jednorocznych i wieloletnich.

Można zaobserwować, że ogrody z równiutkim trawnikiem, tujami i kostką brukową są już passé. Dziś coraz większą popularnością cieszą się nie tylko kwitnące łąki, ale i ogrody vintage.

Indywidualny styl

Nic w tym dziwnego, bo vintage to doskonały sposób na nadanie posesji indywidualnego charakteru.

Aranżacje w duchu vintage sprawdzają się zarówno w przypadku dużych ogrodów, jak i mniej rozległych przestrzeni, ale kultywując związek z otaczającym krajobrazem. Decydując się na vintage, po-

winniśmy zadbać, aby wszystkie elementy posesji - od elewacji budynku, poprzez ścieżki, roślinność, aż po ozdobne drobniaki - były ze sobą spójne.

W takich ogrodach sprawdzają się wyroby postarzane, złożone z elementów o obitych krawędziach. Mogą to być na przykład wyszlizgane, lekko obtuszone płyty lub stylizowane kostki brukowe. Dobrze też jest wybierać materiały w naturalnej, ciepłej kolorystyce, takie jak beże czy kolory wapieni.

Niezwykle ważną jest także roślinność i detale nadające charakteru całemu ogrodowi. W przypadku roślin sprawdzają się rodzime gatunki spotykane w najbliższym otoczeniu domu.

Jak u babci

Ogród w stylu wiejskim nawiązuje do dawnego życia w si-

Charakteryzuje się swobodą i bujnością roślinności. Rośliny powinny być obficie kwitnące i niewyszukane. Elementy małej architektury powinny być jednocześnie dekoracyjne, jak i funkcjonalne.

Zdecydowanie warto postawić na różę, jaśminowce czy bzy. Ze stylem retro dobrze komponują się także kępy wysokich traw. Ciekawym uzupełnieniem są dekoracje, takie jak postarzane konewki, doniczki czy misy. Takie ogrody są schronieniem owadom i ptakom, a kwitnące lubiny, nacyłki, ostróżki, piwonie, onętki, maciejki, malwy czy nagietki przyciągną niejedno spojrzenie.

Co istotnie, ogród w wiejskim stylu nie wymaga dużo pielęgnacji, a może cieszyć od wczesnej wiosny do późnej jesieni.

Sprzątać skutecznie, ale ekologicznie

Agnieszka Aulich
agnieszka.aulich@polskapress.pl

Na rynku dostępnych jest wiele środków, które pomogą nam usunąć tłuszcz, brud i inne zabrudzenia tak, żeby dom lśnił czystością. Jednak możemy zastąpić je w domu naturalnymi środkami, co da spore oszczędności. Jednocześnie zadamy więc o środowisko naturalne, a efekt czyszczenia nie będzie wcale gorszy.

Babcine sposoby

Bronią w naszym arsenale są znane od lat sposoby domowe, których używano jeszcze zanim stworzono przesiąkniętą niebezpieczną i szkodliwą chemią arsenal. Tradycyjnym sposobem na pozbycie się tłuszczu i zabrudzeń jest zastosowanie kwasu cytrynowego, octu i sody oczyszczonej.

Sok z cytryny pomoże nam usunąć plamy z jasnych ubrań, bo jest naturalnym wybielaczem, usunie kamień z czajnika (podobnie jak kwas cytrynowy), możemy go użyć także do czyszczenia blatów kuchennych i szklanych

powierzchni. Cytryna pochłania też zapachy.

Oct spirtusowy odtłuszcza i zmiękcza wodę, dlatego usuwa brud, kamień i tłuste plamy. Używamy go do mycia blatów kuchennych czy powierzchni w łazienkach z powodu jego właściwości bakteriobójczych. Pomaga usunąć osad z kamienia na armaturze. Nadaje połysk gładkim powierzchniom - wystarczy dodać do wody nieco octu, a naczynia przetarte gąbką, zwiłżoną w tym roztworze, nabiorą blasku.

Soda neutralizuje zapachy - jeżeli postawimy miseczkę z sodą po paru godzinach nieprzyjemny zapach zniknie. Soda wymieszana z sokiem z cytryny odświeży pomieszczenie. Woda z solą to sposób na przypalony garnek. Należy zostawić ją w garnku na kilkanaście godzin, a potem zagotować.

Soda pomoże wyczyścić zabrudzoną odzież, jeśli dodamy ją do proszku do prania.

Soda sprawdza się przy czyszczeniu zabrudzonej odzieży, tłustych plam i usuwaniu nieprzyjemnych zapachów. Jest niezastąpiona do czyszczenia wanny czy zlewu (wystarczy zrobić z niej pastę i nakładać na zabrudzone powierzchnie).

Czysty dom bez chemii? Możemy wykorzystać do sprzątnia naturalne środki

Tak właśnie dbały o czystość w kuchni nasze babcie. Kuchnia jest z pewnością jednym z najtrudniejszych do sprzątnia miejsc w domu.

Nie kupujemy, nie wyrzucamy

Używając gotowych preparatów chemicznych, które zawie-

rają w swoim składzie wiele substancji żrących, wdychamy szkodliwe opary. Potrafią one doprowadzić do podrażnienia czy nawet poparzenia skóry, jak na przykład silnie agresywna soda kaustyczna. Bardzo często w trakcie ich stosowania zagrożone są również nasze błony

śluzowe czy oczy. Sprawę dodatkowo pogarszają substancje zapachowe, które mają sprawić, że poczujemy efekt czystości, a tak naprawdę są kolejną dawką chemii, którą wdychamy.

Pamiętajmy też, że substancje zawarte w chemicz-

nych środkach mogą również zaszkodzić najmłodszym mieszkańcom domu oraz zwierzętom domowym, jeśli przez przypadek znajdą się w ich zasięgu. Środków chemicznych możemy bowiem nie usunąć dokładnie z powierzchni, z którymi stykają się nasze dzieci.

Możemy natomiast używać środków nowej generacji. Są one nie tylko skuteczne i wydajne, ale również ekologiczne i bezpieczne nie tylko dla sprzątających, lecz również innych domowników, w tym zwierząt. Zwykle w ich składzie znajdują się związki powierzchniowo czynne pochodzenia roślinnego. W przypadku produktów naturalnych, należy szukać preparatów specjalnie dedykowanych konkretnym powierzchniom.

Wartością dodaną używania soli, sody, kwasu oraz innych środków naturalnych jest efekt ekologiczny: nie kupujemy, a więc później nie wyrzucamy plastikowych opakowań po detergentach, nie splukujemy ich razem z wodą do oczyszczalni ścieków, nie oddziałujemy nimi na drogi oddychawcze i skórę, co np. może nasilać alergię.

Jak dbać o panele fotowoltaiczne

Przemysław Zariko
przemyslaw.zariko@polskapress.pl

Panele fotowoltaiczne, które uległy zabrudzeniu czy mikrouszkodzeniom, mogą pracować mniej wydajnie. Dlatego ważne jest dbanie o fotowoltaikę, do którego zachęca również prawo budowlane, nakazujące wykonywanie regularnych przeglądów instalacji.

Panele fotowoltaiczne montuje się w Polsce od stosunkowo niedawna, toteż nie zawsze wiemy, jak dbać o te urządzenia. A jest ich w naszym kraju coraz więcej - według szacunków Ministerstwa Klimatu i Środowiska można mówić już o około milionie pracujących instalacji fotowoltaicznych.

Jak często sprawdzać stan paneli?

Artykuł 62 ustawy Prawo budowlane nakazuje właścicielowi budynku dokonywanie przynajmniej raz na pięć lat kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej, co obejmuje również fotowoltaikę. Jak czy-

tamy w ust. 2 tego przepisu, obowiązkowe jest sprawdzenie: stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażenia, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

Do regularnych przeglądów instalacji zachęcają dodatkowo także producenci paneli fotowoltaicznych - kontrola stanu instalacji jest często jednym z warunków skorzystania z gwarancji, jeśli np. dojdzie do awarii.

Warto jednak pamiętać, że przegląd instalacji raz na pięć lat to absolutne minimum. Zdaniem ekspertów najlepiej jest przeprowadzać kontrolę co roku.

Co obejmuje przegląd instalacji fotowoltaicznej?

Jako że przegląd fotowoltaiki wymaga specjalistycznej wiedzy, należy zatrudnić do tego fachowca.

Warto więc zajrzeć do swojej umowy z firmą, która montowała panele fotowoltaiczne, gdyż część firm wymaga, by to ich pracownik zajmował się serwisowaniem instalacji.

FOT. UNISPLAM

Przeglądy instalacji są obowiązkowe. Rezygnując z nich, nie tylko łamiemy prawo, ale też narażamy się na awarie i związane z nimi koszty

Na ogół jednak inwestor ma w tej kwestii wolną rękę.

Przegląd instalacji można przeprowadzić w dowolnym momencie roku. Zakres kontroli może się nieco różnić w zależności od wybranej firmy. Zasadniczo jednak ekspert najpierw ogląda instalację, szuka-

jąc widocznych oznak uszkodzeń czy innych problemów. Następnie dokonuje pomiarów kontrolnych oraz sprawdza zabezpieczenia urządzeń. Przeprowadzana jest także kontrola konstrukcji wsporczej oraz elementów mocujących pod kątem stabilności i wytrzymała-

ści oraz ewentualnych śladów korozji i innych uszkodzeń.

Koszt przeglądu waha się na ogół od kilkuset do około 1000 zł. Cena często zależy od wielkości i mocy instalacji. Większość firm wymaga też pokrycia kosztów dojazdu fachowca na miejsce.

Warto pamiętać, że poza okresowymi przeglądami ważne jest też reagowanie na bieżąco. Jeżeli mamy podejrzenie, że mogło dojść do uszkodzenia paneli, bo np. w okolicy miało miejsce silne gradobicie lub na panele spadły złamane przez wiatr gałęzie, warto rozważyć zamówienie dodatkowego przeglądu. Ekspert może wówczas przeprowadzić np. pomiary termowizyjne pracy poszczególnych ogniw fotowoltaicznych.

Mycie fotowoltaiki - czy trzeba to robić?

Fotowoltaika działa tym lepiej, im więcej dociera do niej bezpośredniego światła słonecznego. Jeśli więc panele się zabrudzą, mogą stać się mniej wydajne. Z racji nachylenia paneli większość zanieczyszczeń powinna być z nich naturalnie spłukiwana wraz z opadami deszczu. Deszcz nie usunie jednak np. zaschniętych ptasich odchodów czy zalegających gałęzek. Jeśli zauważymy tego typu zabrudzenia, warto przemyć panele. W innych przypadkach - pomijając nieliczne wyjątki - nie jest to konieczne.

REKLAMA

0010475963

TWOJA ENERGIA ZE SŁOŃCA BĄDŹ NIEZALEŻNY!

- Najwyższej klasy komponenty
- 9 lat doświadczenia w branży
- 10 własnych ekip monterskich
- Inwestycja w fotowoltaikę zwraca się w ciągu kilku lat, a następnie pozwala Ci zarabiać przez oszczędzanie!

www.installenergy.pl

☎ 880-222-808 @biuro@installenergy.pl

 INSTALL ENERGY™

Dotacja z programu „Czyste Powietrze”

Wniosków o dofinansowanie wymiany pieca czy ocieplenia budynku przybija z tygodnią. Nie warto zwlekać.

Zacznijmy od przypomnienia ważnych dat. Do 31 grudnia 2027 roku można podpisywać umowy, a do 30 września 2029 r. wydatkować pieniądze przeznaczone na ten cel.

Maksymalne poziomy dotacji Programu „Czyste Powietrze” są zróżnicowane zależnie od części programu, a tym samym dochodu wnioskodawcy: do 30 tys. zł dla podstawowego poziomu dofinansowania, 37 tys. zł dla podwyższonego i 69 tys. zł dla poziomu najwyższego.

W części pierwszej (podstawowej) można otrzymać 25 tys. zł plus 5 tys. zł, jeśli zdecydujemy się na fotowoltaikę, gdy wymiana źródła ciepła uwzględnia pompę ciepła (typu powietrze/woda lub gruntowa). Natomiast jeśli chcemy wymienić źródło ciepła na inne niż wspomniana pompa, limit został określony na 20 tys. zł plus 5 tys. na fotowoltaikę.

Warto jeszcze wspomnieć, że termomodernizacja, wentylacja mechaniczna, dokumen-

tacja, bez wymiany źródła ciepła pozwala na uzyskanie 10 tys. zł dotacji.

Kto kwalifikuje się do tej grupy beneficjentów?

Osoby fizyczne, które są właścicielami lub współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą, o dochodzie rocznym, który nie przekracza kwoty 100 000 zł.

Przechodzimy do części drugiej programu „Czyste Powietrze” z podwyższonym poziomem dofinansowania. Wymogiem jest tu zaświadczenie o wysokości dochodu wydane przez naszą gminę.

Przyjrzyjmy się limitom, które uprawniają do skorzystania z tej części. Przeciętny średni miesięczny dochód na osobę może wynosić nie więcej niż 1564 zł w przypadku gospodarstwa wieloosobowego, 2189 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

Maksymalny poziom dotacji wynosi tu 32 tys. zł plus 5 tys. zł z fotowoltaiką - na wymianę źródła ciepła, 15 tys. zł na ter-

Złożenie wniosku o dotację w programie „Czyste Powietrze” wcale nie jest trudne.

momodernizację, wentylację mechaniczną, dokumentację bez wymiany źródła ciepła.

Najnowsza, uruchomiona 25 stycznia 2022 roku trzecia część programu pozwala skorzystać ze wsparcia na wymianę kopciucha czy termomodernizację domu osobom o najniż-

szych dochodach. Mamy alternatywę do dochodowego kryterium kwalifikowalności: ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego. Trzeba spełnić podobny wymóg jak w części drugiej,

czyli dołączyć zaświadczenie o wysokości dochodu wydane przez gminę.

Dotacja może maksymalnie wynieść 60 tys. zł na wymianę źródła ciepła plus 9 tys. na fotowoltaikę.

Do 30 tys. zł wnioskodawca otrzyma, gdy nie chce wymienić pieca, a np. przeprowadzić termomodernizację, zainwestować w wentylację mechaniczną czy na dokumentację.

Wnioski należy składać do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ale nieprzypadkowego. Wybieramy Fundusz obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym zlokalizowany jest nasz dom.

E-wniosek przez internet. Pamiętajmy o dołączeniu wymaganych dokumentów (załączniki w formie skanów lub dokumentów elektronicznych). Podpisujemy wniosek za pomocą profilu zaufanego lub podpisu kwalifikowanego.

Papierowy wniosek składamy w urzędzie. Możemy go pobrać go ze strony naszego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Drukujemy wniosek, dołączamy wymagane załączniki i podpisany składamy osobiście, drogą pocztową lub kurierem do WFOŚiGW, jego oddziału albo urzędu gminy, która zawarła porozumienie o realizacji programu.

Jest jeszcze jedna możliwość skorzystania z programu „Czyste Powietrze”. Można udać się do oddziału banku, który przystąpił do programu i tam złożyć wniosek o Kredyt Czyste Powietrze. Bank poinformuje czy kredyt jest objęty gwarancją BGK. Składamy wymagane załączniki. Po przyznaniu kredytu, konsultant (pracownik banku) pomoże nam wypełnić dokumenty o dofinansowanie z programu.

Po pozytywnej decyzji kredytowej lub warunkowej umowie kredytowej bank wysle wniosek do WFOŚiGW. Bank, po otrzymaniu pozytywnej decyzji o przyznaniu dotacji, wypłaci nam kredyt.

W terminie 18 miesięcy (licząc od dnia złożenia wniosku o dotację) powinniśmy zrealizować inwestycję, a następnie złożyć w WFOŚiGW wniosek o jej rozliczenie.

REKLAMA 0010464524

checking

Sprawdzimy i wybudujemy dla Ciebie każdą nieruchomość

☎ 796 606 164 🌐 www.checking.pl

REKLAMA 0010479812

ZBUDUJEMY TWÓJ WYMARZONY DOM!

Wykonawca domów z bali pod klucz

DOMY CAŁOROCZNE I SEZONOWE

- ▶ wykończenia domów z bali
- ▶ konstrukcje dachowe i obróbki blacharskie

www.domyzbalipodklucz.pl

FIRMA OGÓLNO-BUDOWLANA
MŁADYSŁAW GAŚNICKI
792-123-034

☎ 792 123 034 📍 34-745 Spytkowice 698
📧 kontakt@domyzbalipodklucz.pl

REKLAMA 0010481799

DOMY Z DREWNA, DRZWI I SCHODY

GÓR-DOM

tel. 606 133 832
adres e-mail: jozef@gor-dom.pl

- PODBITKI I TARASY
- BUDOWA DOMU Z DREWNA
- DOMY GÓRALSKIE Z BALI
- DRZWI
- WIĘZBY DACHOWE

REKLAMA 0010476595

BERG-KLIMA

Decydując się na system klimatyzacji lub pompy ciepła firmy BERG-KLIMA zawsze dokonujesz właściwego wyboru.

Świadczymy usługi montażu, serwisu klimatyzacji i systemów wykorzystujących pompy ciepła oraz usługi chłodnicze na terenie MAŁOPOLSKI. Naszym klientom gwarantujemy atrakcyjne ceny oraz wysoką jakość.

BERG-KLIMA jest autoryzowanym Partnerem, profesjonalnym i certyfikowanym instalatorem klimatyzacji i pomp ciepła marki Daikin.

Nieustannie podnosimy swój profesjonalny poziom wiedzy, aby świadczyć usługi na najwyższym poziomie. Regularnie monitorujemy rozwój nowych technologii i przechodzimy szkolenia podnoszące kwalifikacje. Duże doświadczenie i znajomość nowoczesnych rozwiązań technicznych w systemach klimatyzacji i pompach ciepła gwarantuje fachowość oraz poprawność realizowanych przez nas inwestycji pod względem projektowym a także wykonawczym.

DAIKIN

Kontakt: e-mail: office@bergklima.com
telefon: 575-552-357 lub 575-552-356
Adres salonu Partnerskiego Daikin: Jablonka, ul. Podhalańska 5, 34-480 Jablonka

Jak mniej kupować i mniej marnować?

Zwykłe codzienne wybory mają ogromny wpływ na kondycję planety. Wszystko zależy od naszych postaw, od codziennych decyzji i od prostej chęci zmiany nawyków i przyzwyczajzeń

Paulina Szymczewska

paulina.szymczewska@polskapress.pl

Każdego roku marnujemy 5 mln ton żywności. Co minutę do oceanu trafia ciężarówka odpadów z tworzyw sztucznych, a co sekundę na wysypisku ląduje ciężarówka ubrań, których już nie nosimy. Jeszcze 50 lat temu nasz ślad ekologiczny był bliski zera, a teraz zmagamy się z powodziami, huraganami, suszą...

Mniejsza konsumpcja

Ponad trzy czwarte Polaków twierdzi, że dba o środowisko i że zależy im na kondycji planety. 78 proc. uważa, że stan, w jakim znalazła się Ziemia, jest poważny, ale jednocześnie tylko 20 proc. z nas jest gotowych do zmiany stylu konsumpcji, która wymaga większych wyrzeczeń.

Nie zdajemy sobie sprawy, że nasze codzienne wybory mają ogromny wpływ na kondycję planety. Nie potrafimy podejmować właściwych decyzji, bo nie wiemy, co tak naprawdę się liczy i od czego zacząć - przyznaje Sylwia Majcher, ekoedukatorka, autorka pięciu bestsellerowych książek dotyczących niemarnowania żywności i bycia eko. - Jestem jednak optymistką i wierzę, że dzięki dobrej edukacji to się uda zmienić - dodaje.

Święta, a po świętach...

W Polsce, w każdej sekundzie trafia się do kosza aż 150 kg żywności. Rocznie to 5 milionów ton jedzenia! Po Wielkanocy do śmieci w większości polskich domów wyrzucimy nadpsute sałatki jarzynowe, czerstwą babkę i jajka, których nie będziemy już w stanie w siebie wcisnąć. Może już czas zacząć rozsądniej gospodarować żywnością?

Co robić, by nie wyrzucać żywności, by niczego nie marnować?

Okazuje się, że swoje drugie życie mogą mieć i ciasta, które zostały ze świątecznego stołu. Podeschniętą babkę najlepiej pokroić w grube plastry, obtoczyć w jajku i usmażyć na patelni jako tosty. Świeży sernik lub kruchą tartę najlepiej zamrozić, ale z sernika lub babki można przygotować... trufle.

Babkę lub sernik trzeba przetrzczyć do blendera, dodać trochę konfitury lub kakao, a jeśli mamy - również bakalie i ulepić z tego kulki, które staną

Suma działań pojedynczych ludzi da ogromny efekt, jeśli choć trochę zmienimy styl życia. ograniczymy konsumpcję, bedziemy oszczędzać energię i starać się, by nie marnować jedzenia

się trufkami. Następnie możemy je umoczyć w kakao lub wiórkach kokosowych, schłodzić w lodówce i mamy świetny deser. W wersji dla dorosłych można dodać alkoholu, a jak chcemy mieć już wypas, najlepiej zanurzyć trufle w rozpuszczonej czekoladzie i będą jak z cukierkami - mówiła Sylwia Majcher.

Jeszcze 50 lat temu nasz ślad ekologiczny był bliski zera, a teraz zmagamy się z powodziami, huraganami, suszą... Po raz pierwszy też naukowcy mówią wyraźnie o tym, że to właśnie my - ludzie jesteśmy odpowiedzialni za zmiany klimatu. I tylko my możemy podjąć wyzwanie i coś zmienić. Nikt inny tego za nas nie zrobi.

Kropla drąży skałę

Wielu z nas myśli jednak: „Nawet, jeśli będę żył bardzo ekologicznie, to cóż to da? To tylko kropla w morzu potrzeb. Sam jeden przecież nic nie zmienię, więc po co się starać?”. To założenie z gruntu błędne! Bo suma działań pojedynczych ludzi da ogromny efekt.

Co więc robić? Przede wszystkim ograniczyć rozbuhaną i beznamiętną konsumpcję w różnych dziedzinach życia. Za przykład może tu posłużyć

choćby odzież. Kupujemy jej stanowczo za dużo i wyrzucamy za szybko, choć wcale się jeszcze zużyła, a jedynie po prostu przestała być modna. Efekt? Co sekundę na wysypisko trafia ciężarówka ubrań, których już nie nosimy.

Przemysł tekstylny jest jednym z najbardziej zanieczyszczających środowisko. Nawet jeśli przestałyby on całkowicie produkować odzież i zostałyby zamknięte wszystkie fabryki, to i tak każdy z nas miałby co na siebie włożyć jeszcze przez najbliższe pół wieku. Nie trzeba byłoby kupować ubrań, jest ich wystarczająco dużo - wskazuje Sylwia Majcher.

Problemem są nie tylko odpady tekstylne, ale również m.in. te z tworzyw sztucznych. Nie będzie przesadą twierdzenie, że dosłownie zalewają one świat. Ich ilość w ostatnich kilkunastu latach wzrosła niesamowicie. Dla przykładu: w 1950 roku było to 2 mln ton, a w 2019 r. - już 368 mln ton! Co minutę do oceanu trafia ciężarówka odpadów z tworzyw sztucznych. 60 proc. śmieci w naszym Bałtyku to właśnie plastiki.

Mamy również problem ze śmieciami w lasach. Jest ich tak

dużo, że aby je wywieźć, Lasy Państwowe potrzebują tysiąca wagonów kolejowych. Co roku płacą za to z naszych podatków 20 mln zł. W ciągu dekady te wszystkie zebrane w lasach śmieci mogłyby wypełnić po brzegi Stadion Narodowy.

Każdy z nas w 2020 roku wyprodukował średnio 342 kg śmieci - o 10 kg więcej niż rok wcześniej. A przecież można by tę ilość znacznie zredukować, ograniczając konsumpcję oraz przykładając się bardziej do re-

cyklingu i segregacji odpadów. - Na szczęście uczymy się segregować śmieci. W ubiegłym roku ilość odpadów zbieranych selektywnie wzrosła do 11,3 mln ton - podaje ekoedukatorka.

Oszczędzanie energii

Świat i pogarszający się stan klimatu możemy również zmienić poprzez swoje własne talerze. Co roku do śmieci trafia aż 5 mln ton żywności. Ponad połowa z tego marnuje się nie

w restauracjach, nie w przetwórstwie, nie w transporcie, lecz w naszych domach. Wszystko przez to, że robimy za duże zakupy, brak nam pomysłów na wykorzystanie zakupionych produktów, a ponadto źle przechowujemy żywność. A przecież marnowanie jedzenia to nie tylko strata pieniędzy. Musimy pamiętać, że do produkcji żywności zużywa się ogromne ilości wody i energii, co nie pozostaje bez wpływu na klimat.

Jedną z najbardziej energochłonnych gałęzi przemysłu spożywczego jest produkcja mięsa. W ostatnich 50 latach wzrosła ona aż pięciokrotnie. A przecież ograniczenie spożycia mięsa, a tym samym przysłużenie się środowisku, nie jest takie trudne. Wystarczyłoby, żeby każdy z nas zrezygnował z jednego czy dwóch kotletów tygodniowo, by przyniosło to korzyść naszej planecie.

Co jeszcze każdy z nas może zrobić dla klimatu? Ograniczyć zużycie energii we własnym domu, czyli np. nie przegrzewać pomieszczeń. A obecnie saunę robi sobie w mieszkaniu ponad połowa Polaków. Tymczasem wystarczy zmniejszyć temperaturę w domu o zaledwie jeden stopień, by ograniczyć emisję gazów cieplarnianych aż o milion ton. - By zobrazować, jak to dużo, wystarczy przykład: do pochłonięcia takiej ilości gazów cieplarnianych potrzeba 15 mln drzew - wylicza Sylwia Majcher. I dodaje: - Obniżenie temperatury w domu to mały gest, a jakże ważny dla naszego zdrowia, klimatu, no i także dla portfela, bo można dzięki temu zaoszczędzić na rachunkach nawet do 8 proc.

REKLAMA

0010478556

Przedsiębiorstwo Zibimont zajmuje się zakładaniem kompleksowych instalacji oczyszczania ścieków.

Firma działa na rynku od 2014 roku, a jej siedziba znajduje się w miejscowości Nawojowa, w woj. małopolskiej. Właścicielem działalności jest Zbigniew Poręba.

Produkty i usługi

- Zibimont jest firmą posiadającą wieloletnie doświadczenie w zakresie montażu przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Przy każdym domu lub innym budynku z dostępem do wody niezbędnym elementem jest szambo lub oczyszczalnia. Odpowiada ona za odprowadzanie nieczystości i minimalizację brzydkich zapachów. By spełniała ona swoje zadania, musi być jednak odpowiednio dobrana.
- Kryterium doboru jest wiele na przykład liczba obsługiwanych osób, wielkość działki, czy poziom wód gruntowych.
- Podjęcie się dokonania wyboru samemu, można się nieestety potknąć i ściągnąć na siebie dodatkowe koszty.
- Nasza firma nie tylko montuje oczyszczalnie, ale i służy fachowym doradztwem na każdym etapie współpracy.
- Dysponujemy szczegółową wiedzą odnośnie nowoczesnych technologii oraz odpowiednim zapleczem technicznym.
- Zatrudniamy wysoce wykwalifikowanych pracowników, którzy sprawnie i rzetelnie wykonują powierzone im zadania.

Możemy zaproponować Państwu między innymi takie rozwiązania jak:

- oczyszczalnie przydomowe,
- oczyszczalnie ekologiczne,
- oczyszczalnie biologiczne,
- oczyszczalnie przemysłowe,
- instalacje wodno-kanalizacyjne-kanalizacyjne sieci przesyłowe,
- przyłącza kanalizacyjne,
- czyszczenie kanalizacji pod ciśnieniem.

Prace wykonujemy z należytą starannością. Zlecenia realizujemy terminowo. Służymy fachowym doradztwem oraz pomocą w doborze optymalnych rozwiązań. Jesteśmy elastyczni, do każdego zlecenia podchodzimy indywidualnie.

Przeprowadzamy także remonty instalacji i oferujemy kompleksowy serwis.

zporęba-83@wp.pl
514 300 211

Modernizuj i korzystaj z ulgi podatkowej

Paulina Szymczewska
paulina.szymczewska@polskapress.pl

Rozliczasz swój PIT? Aż do 53 tys. zł może odliczyć od dochodów, wypełniając swój PIT, każdy właściciel domu jednorodzinnego, który poniósł wydatki na jego termomodernizację. Zwrot podatku może wynieść nawet blisko 17 tys. zł.

Od wymiany okien po OZE

Przypomnijmy, z ulgi termomodernizacyjnej od 2019 roku mogą korzystać właściciele lub współwłaściciele domów jednorodzinnych (także tych w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej). Ulgę można odliczyć w rocznych zeznaniach podatkowych: PIT-36, PIT-37, PIT-36L lub PIT-28.

Uprawnieni do skorzystania z ulgi są właściciele domów, którzy płacą podatki:

- według skali podatkowej (17 lub 32 proc.),
- według 19 proc. stawki podatku liniowego,
- ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Ulgę przysługuje jako odliczenie od dochodu wydatków na zakup materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, na wymianę źródeł ogrzewania oraz instalację odnawialnych źródeł energii. Można wykonać m.in. całkowitą lub częściową zamianę źródeł energii na źródła odnawialne.

Jakie materiały i usługi są objęte ulgą termomodernizacyjną? To, przykładowo, materiały budowlane, wykorzystywane do docieplania przegród budowlanych i fundamentów, kondensacyjne kotły gazowe i olejowe (wraz ze sterowaniem itp.), przyłącza do sieci ciepłowniczej lub gazowej, pompy ciepła, kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, stolarka okienna i drzwiowa, systemy wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Ulgą termomodernizacyjną objęte są również usługi takie jak np.: wykonanie audytu energetycznego (co istotne, z ulgi można skorzystać nawet wtedy, jeśli przed rozpoczęciem termomodernizacji

Nie zapomnij o uldze termomodernizacyjnej. W ramach ulgi można odliczyć 100 procent wydatków na termomodernizację i wymianę paleniska oraz instalację odnawialnych źródeł energii

domu nie został przeprowadzony audyt energetyczny), wykonanie dokumentacji projektowej, docieplenie przegród budowlanych, płyt balkonowych lub fundamentów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, demontaż starych źródeł ciepła i montaż nowych kotłów oraz innych urządzeń

grzewczych, w tym OZE, montaż systemu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła czy regulacja nowych instalacji.

Je odliczysz?

W ramach ulgi można odliczyć 100 proc. wydatków na termomodernizację i wymianę paleniska oraz instalację odnawial-

nych źródeł energii, poniesionych w okresie realizacji przedsięwzięcia.

Kwota odliczenia nie może być jednak wyższa niż 53 tysiące złotych - limit ten dotyczy podatnika bez względu na liczbę realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w poszczególnych latach.

Pamiętać należy, że odliczenie ulgi przysługuje tylko na już istniejące domy (nie obejmuje tych będących w budowie), a czas realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego nie może przekraczać trzech lat (licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek, czyli np. rozpoczęcie inwestycji i pierwszy wydatek - lipiec 2019; zakończenie - nie później niż 31 grudnia 2022 r.). A co, jeśli kwota odliczenia nie miałaby pokrycia w rocznym dochodzie podatnika? Wówczas można dokonywać odliczeń przez kolejnych 6 lat.

Korzystając z ulgi termomodernizacyjnej, można otrzymać zwrot podatku w kwocie:

- do 9 010 zł, jeśli rozlicza się według skali 17 proc.,
- do 10 070 zł, jeśli rozlicza się według stawki 19 proc.,
- do 16 960 zł, jeśli rozlicza się według stawki 32 proc.

Ulgę termomodernizacyjną można odliczyć, jeśli posiada się fakturę wystawioną przez czynnego podatnika VAT, a także fakturę, zawierającą podatek od wartości dodanej wystawioną przez podmiot z państwa członkowskiego UE.

REKLAMA 0010468510

USŁUGI INSTALACYJNE www.termika24.pl

Zajmujemy się świadczeniem profesjonalnych usług instalacyjnych:

**POMPY CIEPŁA
KOTŁY GAZOWE
INSTALACJE GRZEWcze
KANALIZACJA
INSTALACJE GAZU**

Chopina 40. 38-300 Gorlice
☎ 608 630 085 ✉ termika24@gmail.com

REKLAMA 0010463559

maxfloor
posadzki betonowe

W PAKIECIE TANIEJ

**WYLEWKI CEMENTOWE
I ANHYDYTOWE I PRZEMYSŁOWE**

☎ 732 732 032 | 662 028 028

NOWOŚĆ – PŁYNNY STYROPAN

Max-floor – posadzki betonowe

Strefa Biznesu

czytaj
strefabiznesu.pl

REKLAMA 0010477060

rekuperacja i rekuperacja

➤ pompy ciepła
PANASONIC, NIBE

➤ klimatyzacja

➤ rekuperacja

- SPRZEDAŻ
- MONTAŻ
- SERWIS

rekuperacja.krakow.pl
☎ 509 587 234

REKLAMA 0010468243

IKOS-TERM **Vaillant**

INSTALATOR AUTORYZOWANY
tel. 502 774 445, tel. 18 352 67 71
krzysztof.kawa@wp.pl

WYSELEKJONOWANE PRODUKTY!

Nasza firma jest dystrybutorem szerokiej gamy urządzeń branży grzewczej, ciepłowniczej i solarnej oraz wykonawcą instalacji wod. kan., CO, GAZ, instalacje fotowoltaiczne i magazyny energii. Od lat współpracujemy z marką Vaillant, której jesteśmy Autoryzowanym Instalatorem.

www.ikos-term.pl

REKLAMA 0010469474

#Ciepło Twojego Domu

Domu, w którym śpisz, domu, o którym śnisz, domu, który kochasz...

SolarTerm
Ciepło Twojego Domu

www.solar-term.pl
FB CiepłoTwojegoDomu
tel. 664 337 196

- instalacje centralnego ogrzewania
- pompy ciepła
- instalacje sanitarne
- instalacje gazowe
- instalacje solarne
- montaż kotłów gazowych i węglowych
- naprawa i serwis kotłów
- montaż termokominków
- rekuperacja i wentylacja
- klimatyzacja

Kuchnia, w której wszystko się przyda

Agnieszka Aulich

agnieszka.aulich@polskapress.pl

Statystyczny Polak marnuje w ciągu roku... 235 kg żywności! Nic dziwnego, że zaczęliśmy zwracać bacniejszą uwagę na marnowanie jedzenia. Filozofia zero waste (w dosłownym tłumaczeniu: zero odpadów, zero marnowania) oraz less waste walczy z marnowaniem żywności.

Jak maksymalnie wykorzystać żywność?

Wraz z narastającym problemem dużej ilości produkowanych śmieci podejście zero waste staje się coraz popularniejsze.

Według filozofii zero waste, człowiek powinien starać się wytwarzać mniej odpadów i nie zanieczyszczać dodatkowo środowiska. Brzmi to poważnie, ale by wpasować się w tę ideę, nie trzeba całkowicie zmieniać swojego życia. Wystarczy zwracać bacniejszą uwagę na to, ile i co kupujemy, a także postarać się zaplano-

wać zakupy z głową. Wtedy w kuchni nic się nie zmarnuje.

Jak mówi Joanna Kądziołka, rzeczniczka prasowa Polskiego Stowarzyszenia Zero Waste, zero waste to styl życia, w którym staramy się generować jak najmniej odpadów. Zaliczamy do nich m.in. odpady opakowaniowe, czyli plastikowe siatki i woreczki, butelki na wodę, soki i mleko czy styropianowe tacki. Jeśli dążymy do tego, by żyć w duchu zero waste, najlepiej wyeliminować wszystkie jednorazowe opakowania, zastępując je opakowaniami wielorazowymi. To nie jest takie trudne; mleko można kupić w mlekomacie, jabłka czy warzywa do własnej siatki, wędlinę do pudełka, które zabierzemy ze sobą z domu.

Wystarczy drobne rzeczy

Wybierając się na zakupy, zabierzmy ze sobą bawełnianą torbę i to do niej spakujmy zakupy.

Warzywa czy owoce możemy włożyć do specjalnych, płóciennych woreczków wielokrotnego użytku, które z łatwością wypierzemy. Kiedy kawa czy dżem się skończy, pozosta-

po nich słoiki wykorzystajmy na domowe przetwory lub do przechowywania płatków.

Z badań wynika, że jedynie co drugi Polak (49 proc.) sprawdza datę przydatności produktów do spożycia. Równocześnie, co szósta osoba potwierdza, że zdarza się jej kupić produkty z krótką datą przydatności do spożycia, a następnie je wyrzucić.

Nic się nie zmarnuje

Pieczyno - jego marnowanie to jeden z cięższych grzechów, nie tylko Polaków. Co możemy zrobić z czerstwym pieczywem?

Najprostszym rozwiązaniem jest zmielenie go na bułkę tartą. Doskonale nada się także jako dodatek do kremowych zup, np. w formie grzanek.

Pamiętajmy, że pieczywo można mrozić! To fantastyczny patent na przechowywanie chleba czy bułek. Taki sposób pozwoli nam przechować pieczywo w dobrej kondycji nawet dwa miesiące.

Jeśli mamy lekko nieświeżo już pieczywo pszenne, możemy z niego zrobić tosty francuskie. Wystarczy, że kromeczki zanurzymy w roztrzepanym jajku

z mlekiem i usmażymy na maśle klarowanym na złoty kolor.

Mało kto zdaje też sobie sprawę, że niektóre obierki możemy wykorzystać powtórnie. Te pozostałe z pietruszki lub marchwi mogą stać się bazą zup lub wywarów idealnie nadających się do sosów.

Jeżeli dobrze obierzesz korzeń brokuła, możesz go ugotować wraz z różyczkami - jest równie smaczny, a dzięki temu na talerzu znajdzie się większa porcja tego pysznego oraz zdrowego warzywa.

Liście rzodkiewki również nie muszą lądować w koszu - dodając do nich orzechy pini, parmezan, odrobinę oliwy i przyprawy, a następnie blendując, przygotujesz pyszne pesto, które będzie idealnie pasowało do makaronu.

Zostały ziemniaki z obiadu? Stop! Nie wyrzucaj ich. Doskonale nadadzą się na kopytka, klukski śląskie czy pyzy, które możesz zamrozić i będą jak znalazł, gdy np. później wrócisz z pracy i będziesz mieć mniej czasu na przygotowanie obiadu. Z warzyw z bulionu można zrobić sałatkę jarzynową, suchy chleb „przerobić” na grzanki, a mięso z rosołu

do pasty do chleba lub farsz do pierogów albo krokietów.

Ziemniaczane obierki warto z kolei upiec w piekarniku. Wystarczy odrobina oliwy i chilli, aby zyskały wyśmienity smak.

Przykłady można mnożyć! Ryż możesz dodać do sałatki z warzyw, a resztkę ugotowanych świderków lub kokardek - do zapiekanki. Znieużytkowanych białek po cieście kruchym można upiec pyszną Pavłową lub zwykłe bezy. I to wszystko mogą być pyszne, pełnowartościowe dania. Wystarczy trochę kreatywności.

Jeśli ziemniaki zostają nam po obiedzie, możemy je przetrzeć np. na góralskie moskole! Wystarczy, że je ubiemy, dodając łyżkę śmietany i jajko, dać trochę mąki pszennej, tak aby ciasto odchodziło od ręki. Teraz tylko trzeba dobrze nagrzać patelnię i usmażyć uformowane z masy placuszki bez użycia tłuszczu. Placuszki takie można zjeść z sosem czosnkowym albo jarskim gulaszem, który można przygotować z dodatkiem warzyw.

Po przyrządzeniu niedzielnego rosołu zwykle pozostają nam ugotowane warzywa; marchewka czy pietruszka. Dodając

do nich jajko, ulubione przyprawy, jogurt oraz mąkę, zrobimy z nich pyszne, warzywne kotlety do kolejnego obiadu.

Wbrew pozorom, sieganie po roślinne resztki może być źródłem wielu witamin i minerałów. Liście czy korzenie warzyw, które odruchowo odcinamy i wyrzucamy do kosza, mogą smakować równie dobrze, jak samo warzywo. Wystarczy dodać podprażone na patelni pestki dyni czy słonecznika albo dowolne orzechy i w ten sposób wzbogacić danie z warzywnych resztek w wartości odżywcze.

Święta, a poświęta...

Przyjrzyjmy się naszym lodówkom i spiżarnianym zapasom. Zamiast wyrzucać resztki, stwórzmy nowe, dobre danie, które na stałe wejdzie do naszego menu.

Jeśli zostanie nam po świętach jedzenie, spróbujmy je zamrozić, dzieląc na mniejsze partie, oddajmy do lodówki (czyli lodówek, w których możemy zostawić nadmiar jedzenia). Możemy także zorganizować spotkanie z przyjaciółmi, podczas którego zjemy to, co zostało ze świąt.

Nic tak nie pobudza twórczego myślenia, jak kolorowe warzywa, owoce i zdrowe smakołyki. Odkurczmy sprawdzone przepisy naszych babć, które mogą nas uchronić przed marnotrawstwem. W babcinych kuchniach nic się nie zmarnowało

REKLAMA
0010482705

GLOBAL

GRANITY + MARMURY

Wykonujemy:

- Schody zewnętrzne, wewnętrzne
- Kominki
- Błaty kuchenne
- Posadzki
- Parapety
- Łazienki

40 lat tradycji
w kamieniarstwie

Oferowany przez nas kamień jest:

funkcjonalny, o różnych zastosowaniach,
trwały, odporny i długowieczny,
naturalny
dowolnie formowalny (pod Klienta),
niepowtarzalny i unikalny,
ekologiczny,
atrakcyjny cenowo.

Kąty 179, 32-862 Porąbka Iwkowska

Szybki kontakt: ☎ 601 979 926, 510 851 455 ✉ biuro@global-granit-marmur.pl

📍 Global - granit, marmur

Segregacja: na wszystko są sposoby!

Agnieszka Aulich
agnieszka.aulich@polskapress.pl

Wiele osób chce dbać o środowisko i zacząć od - zdawałoby się - prostego działania, jakim jest segregacja śmieci. Część z nich od razu zniechęca się jednak do tego pomysłu, bo pojawia się problem związany ze znalezieniem miejsca na pojemniki na śmieci w naszym domu.

Segregacja śmieci w małym mieszkaniu

„Nie sortuję śmieci, bo nie mam miejsca”, „Jak mam segregować śmieci, skoro mam takie ciasne mieszkanie?”, „Kilka koszy na odpady? Wykluczone! Nie zmieszczą się pod zlewem” to najczęstsze spotykane wypowiedzi mieszkańców. Ci z nas, którzy mieszkają w domach lub przestronnych mieszkaniach, mogą zorganizować miejsce na pięć pojemników, które umożliwią rozdzielanie odpadów. Co jednak z tymi, którzy mają do dyspozycji jedynie małe mieszkanie? Tymczasem zgodnie z przepisami śmieci należy segregować na pięć frakcji. Oddzielne pojemniki lub worki powinniśmy mieć na metale i tworzywa sztuczne, szkło, papier, bioodpady i wreszcie odpady zmieszane.

Ograniczenia przestrzenne mogą zniechęcić nawet największego zwolennika segregacji odpadków. Wiele osób trzyma pojemniki w szafce pod zlewem, inni mają zamknięte kosze stojące gdzieś pod ścianą lub w kącie kuchni.

Najtrudniejszy pierwszy krok

Warto zamiast jednego dużego kubła zainstalować kilka mniejszych i plastik wrzucać do odpowiedniego kosza, odpady

spożywcze do innego, a szkło czy metal do jeszcze innych. Jedną z propozycji zakłada, że zamiast szafki z drzwiczkami pod zlewem zamontujemy szufladę, do której wstawimy kilka pojemników. Dzięki temu będą one są łatwo dostępne.

Warto zrobić rachunek sumienia i zastanowić się, jakich śmieci „produkujemy” najczęściej i które kosze musimy mieć duże, a które nie. W zależności od tego, jaki prowadzimy tryb życia, warto przemyśleć, czy aby niezbędne jest rozmieszczenie wszystkich pojemników na śmieci w jednej szafce czy szufladzie. Czasem lepiej postawić kosze w różnych częściach mieszkania i zrobić kilka kroków do innego pokoju, niż codziennie biegać z tymi pojemnikami po schodach. Istotne jest również, w których częściach mieszkania przydadzą się poszczególne pojemniki.

Segregacja można ułatwić prostymi trikami

Na odpady selektywne typu papier możemy przeznaczyć ładne i estetyczne koszyki ozdobne. Nie ma potrzeby, by wykładając je jeszcze workiem, bo kartki są czyste. Potem łatwo je przełożyć do jakiegoś kartonu czy torby. Można też je przesyłać bezpośrednio z koszyka do odpowiedniego kontenera. Jeśli wybierzemy koszyk z szerokim dnem, kartki mogą leżeć na płasko. Zajmują wtedy mniej miejsca niż zgniecione w kulki. Tak będzie też wygodniej - rzadziej opróżniamy koszyki. Im mniej chodzimy ze śmieciami, tym życie jest przyjemniejsze.

Następny sposób to przemyślane zakupy. Kupujemy konkretne grupy produktów partiami. Zapasy do domu robimy z reguły raz na jakiś czas. Większość dużych artykułów spożywczych jest pakowana

Mądrze zaplanowane zarządzanie odpadami pozwala na zaoszczędzenie pieniędzy, utrzymanie porządku w mieszkaniu czy domu oraz - oczywiście - wspiera środowisko

w kartony lub opakowania foliowe. Przygotowujemy więc od razu dwa worki do segregacji: na papierowe opakowania i folie. Robiąc takie większe zakupy, ograniczamy czas potrzebny na segregację.

Segregacja obejmuje też szkło. Z tym jest na szczęście najmniejszy kłopot, bo większość osób stoików nie wyrzuca, tylko używa ponownie do domowych przetworów czy przechowywania żywności.

By oszczędzić miejsce, które zajmują plastikowe butelki w koszu na śmieci, korzystajmy ze zgniataarki albo starajmy się zgnieść je sami. Dzięki temu plastik zajmuje o wiele mniej miejsca!

Nasza domowa organizacja śmieciowa

W kuchni bez wątpienia potrzebny jest pojemnik na odpady bio, ale czy na pewno po-

winien być tam ustawiony również kosz na papier?

Zdecydowanie więcej papierowych odpadów generujemy w okolicach biurka, dlatego nie musimy na siłę szukać w kuchni miejsca na aż pięć koszy. Kosz na papier ustawmy pod biurkiem. Jeśli płuczemy opakowania szklane i plastikowe, nie musimy zamykać pojemnika, w którym będziemy je przechowywać - to może być jakaś skrzynka. Zamiast tradycyjnie w kuchni, taki kosz może stać np. w przedpokoju blisko wyjścia, gdzie łatwo będzie dokładać nowe śmieci z innych pomieszczeń.

Właściciele domów jednorodzinnych mają trochę łatwiej, bo często dysponują kompostownikiem. Natomiast powinni zwracać baczną uwagę na kolory worków na odpady i na to, jak regularnie i dokładnie odbierane są odpady z po-

sesji - konieczność częstszego ich transportu lub dostawienia poszczególnych kontenerów trzeba zgłosić do zarządcy terenu.

Na końcu najważniejsze: trzeba segregować systematycznie, inaczej to nie działa. Dzięki obowiązkowemu podejściu do tematu unikniemy bałaganu w domu, a segregacja wejdzie nam w nawyk, przez co coraz lepiej nam będzie wychodzić.

Pamiętajmy też, że jest to nie tylko działanie w kierunku ochrony środowiska, ale również realne oszczędności. Wszak za wywóz śmieci płacimy niemałe pieniądze.

Do wyboru, do koloru

Warto zauważyć, że naprzeciw ekologicznym potrzebom domowych gospodarstw coraz częściej wychodzą producenci pojemników na odpady.

Kosze w najskromniejszych wersjach mają najczęściej dwie komory, te bardziej rozbudowane mają trzy lub cztery. Przy czym zwykle różnią się od siebie kolorem, a ich pokrywy są odpowiednio oznaczone np. naklejkami. Ułatwia to segregację i sprawia, że nawet dzieci będą potrafiły wyrzucić konkretny odpad do właściwego kosza.

Pojemniki takie kosztują od kilkudziesięciu (najtańsze) do kilkuset złotych za komplet. Nie jest to dużo, zważywszy że taki kosz posłuży przez lata. To z pewnością bardziej estetyczne rozwiązanie niż walające się po kuchni worki albo kilka zewnętrznych pojemników ustawionych obok szafki.

Ułatwień można znaleźć więcej, np. na rynku dostępne są pojemniki na bioodpady z wchłaniającym nieprzyjemny zapach wkładem węglowym lub kompostownikami, które mogą być używane również w mieszkaniach.

Poprawił się również sam design, kosze wyglądają estetycznie. Warto też przyjrzeć się rozwiązaniom, jakie proponują producenci mebli. Możemy spotkać się z funkcjonalnymi rozwiązaniami, takimi jak umieszczanie komór do segregacji odpadów w dużych szufladach lub specjalne kosze idealnie dopasowane do wymiarów kuchennej szafki.

Na rynku można też znaleźć kosze modułowe. O co chodzi? Takie pojemniki mogą być połączone na kilka sposobów. Możemy je umieścić obok siebie - tak, by zmieściły się pod zlewem, albo na sobie. Będą wówczas tworzyły wieżę, która idealnie sprawdzi się w kącie albo we wnęce w kuchni.

Dzięki temu segregacja będzie prosta, łatwa i przyjemna - nawet, jeśli nasze mieszkanie jest małe i nie dysponujemy dużą przestrzenią!

REKLAMA 0010468293

Oferujemy wszelkie usługi koparko-ladowarka oraz transportowe w zakresie m.in.:

- Wykopy pod fundamenty budynków jednorodzinnych, hal, garaży, sieci wodociągowej, kanalizacyjnych i elektryczne, pompy ciepła, itp.
- Korytowanie i utwardzanie pod drogi, podjazdy, wjazdy
- Utwardzanie placów
- Przygotowanie terenu pod budowę
- Wyrwanie korzeni
- Rozbiórki
- Zasyпки law fundamentowych
- Wykopy pod szamba i oczyszczalnie
- Plantowania, równania - ziemi, kamienia, gruzu.
- Nivelowanie terenu.
- Odwodnienia, drenaż.
- Oczyszczanie rowów melioracyjnych.
- Czyszczenie działek po budowie.
- Załadunek rozładunek materiałów sypkich, palet.
- Zlecenia indywidualne.

Również usługi transportowe samochodem 4-osowym.

- kruszywa drogowe • Kamień drenarski Ołoczek • ziemia • Piaski zasypany, do murowania, tynkowania, wylewek

EMKOP
692 069 029
www.emkop.pl

REKLAMA 0010463585

SZALUNKI STROPOWE
/PRODUKCJA /WYNAJEM /SPRZEDAŻ

SYSTEMY SZALUNKOWE

- DZWIGARY H-20
- SKŁEJKI S-3
- PODPOBY
- GLEBNICE
- TRÓJNOGI

tel. 506 278 495, 502 908 405
www.dzwigary.smolen.com.pl

REKLAMA 0010478457

SANI TECH

- klimatyzacja
- wentylacja
- serwis
- projektowanie

tomasz.cuper@sanitech.com.pl
www.sanitech.com.pl

Nie wyrzucaj elektrośmieci do kosza

Agnieszka Aulich
agnieszka.aulich@polskapress.pl

Należy segregować śmieci. Jesteśmy tego świadomi. Wciąż jednak nie wszyscy segregujemy elektrośmieci. Często wielkie sprzęty AGD lądują pod śmietnikami albo, co gorsza, wyrzucane są w lasach, na łąkach, co nie tylko wygląda bardzo nieestetycznie, ale przede wszystkim niszczy środowisko naturalne.

Co z tym zrobić?

Popsute, nieużywane, niepotrzebne urządzenia elektryczne i elektroniczne, w tym: komputery, telefony, zabawki i gadzety elektroniczne, stare pralki, lodówki i drobne urządzenia AGD, zużyte baterie - elektrośmieci są szczególną grupą odpadów, bo nie wolno wyrzucać ich do zwykłego śmietnika. Dlaczego?

Przede wszystkim pamiętajmy, że takie odpady nie rozkładają się. Odpady elektryczne i elektroniczne zawierają duże ilości toksycznych substancji, które wraz z deszczem przedo-

staną się do gleby i zatrują wody podziemne. Są to m.in.: ołów (rakotwórczy, powodujący zmiany w układzie nerwowym, krążeniowym. Znajduje się w monitorach i bateriach), rtęć (zawarta w termostatach, przełącznikach, i świetłówkach, powoduje zaburzenia wzroku, słuchu, mowy i ruchu), freon (znajdujący się m.in. w lodówkach odpowiada za dziurę ozonową), azbest, kadm (wyjątkowo toksyczny, obecny w m.in. bateriach), nikiel i chrom (znajdują się w monitorach. Przyczyniają się do chorób raka skóry, układu oddechowego i krążeniowego) czy związki bromu. Pierwiastki te, po wydobyciu się z urządzenia AGD, przenikają do gleby, wód gruntowych i powietrza. W konsekwencji będziemy piili skażoną wodę i jedli skażone owoce i warzywa, a także mięso.

Demontaż elektrośmieci może być dokonywany wyłącznie w wyspecjalizowanych zakładach przetwarzania.

Wystarczy więc zawieźć zużyty sprzęt do najbliższego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Pod żadnym pozorem nie należy sprzętu demonto-

Nie wolno wyrzucać elektrośmieci do kosza. Pamiętajmy, że nie są to zwykłe śmieci, tylko odpady niebezpieczne. Stanowią jednak cenne źródło surowców wtórnych.

wać samodzielnie, gdyż jest to niebezpieczne i może stanowić zagrożenie dla zdrowia!

Wygodnym sposobem jest oddanie starego sprzętu AGD przy zakupie nowego w sklepie. Często sklepy wielkopo-

wierzchniowe przyjmują elektrośmieci nawet bez konieczności zakupu nowego sprzętu.

Drugie życie

Na tego typu przedmiotach widnieje znak przekreślonego

kosza, co oznacza, że nie wolno wyrzucać ich do śmietnika. Grozi za to kara grzywny nawet do 5000 zł.

Kolejnym ważnym powodem, by odpady RTV i AGD oddać do przetworzenia, jest ich

ogromna ilość, a tymczasem elektropady stanowią cenne źródło surowców wtórnych. Ze starego komputera i monitora można odzyskać kilka kilogramów szkła, tworzyw sztucznych i stali.

REKLAMA 0010474007

REKUPERACJA WENTYLACJA MECHANICZNA Z ODZYSKIEM CIEPŁA

OFERUJEMY:

- PRZYGOTOWANIE PROJEKTU
- WYKONANIE INSTALACJI
- DOBÓR URZĄDZEŃ
- SERWIS

697 377 303
RAFINSTAL83@GMAIL.COM

RAFINSTAL

REKLAMA 0010478560

ENERGOMOR

INTELENTNY DOM

REKUPERACJA

- INSTALACJE ELEKTRYCZNE
- WENTYLACJA MECHANICZNA
- RTV/SAT/AUDIO
- SYSTEMY ALARMOWE
- MONITORING
- KONTROLA DOSTĘPU
- AUTOMATYKA BRAM

WYGODNIE, BEZPIECZNIE, OSZCZĘDNI!

TEL. 530 648 256

f ENERGOMOR

REKLAMA 0010473899

EkoRekuperacja

MONTAŻ REKUPERACJI

Doświadczenie i wysoka jakość wykonywanych usług
autoryzowany dystrybutor rekuperatorów firmy KARINO, woj. małopolskie

- pomożemy w doborze odpowiednich urządzeń dla Twojego domu,
- przygotujemy dokładny projekt instalacji,
- zajmiemy się profesjonalnym montażem systemu,
- wykonamy potrzebne prace serwisowe.

tel. 791 225 365
biuro@rekuperacja.com
www.ekorekuperacja.com

FOT. PIMABAY

Aby żyć, musimy oddychać. Człowiek oddycha przez całe życie, podczas wykonywania każdej, nawet najprostszej czynności, a także w czasie snu. Układ oddechowy pracuje dobrze, gdy nie dostaje się do niego zbyt wiele pyłów i zanieczyszczeń. Dlatego tak ważne jest czyste środowisko

To, czym oddychamy, ma znaczenie dla zdrowia

Szczególnie podatne na wpływ zanieczyszczeń są dzieci, osoby starsze i cierpiące na choroby układu krążenia i choroby układu oddechowego

Walka ze smogiem w Polsce trwa. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza, a także zmniejszenia gazów cieplarnianych. Temu ma służyć realizacja programu „Czyste Powietrze”.

Smog powstaje przez nas

Smog jest określany jako sztuczna mgła (połączenie angielskich słów: „smoke”, czyli „dym”, oraz „fog”, co znaczy „mgła”), która powstaje na skutek działań ludzi. Tu trzeba wymienić domowe piece grzewcze (głównie te stare na węgiel), transport samochodowy, elektrownie węglowe czy zakłady przemysłowe. Tak zwana niska emisja jest główną przyczyną zanie-

czyszczenia rakotwórczym benzo(a)pirenem.

Wpływ smogu na zdrowie

Niska emisja jest przyczyną pojawienia się w powietrzu wielu szkodliwych substancji.

Eksperti twierdzą, że wdychanie zanieczyszczonego powietrza jest jak palenie papierosów. Według Światowej Organizacji Zdrowia, gdyby ludzie nie palili, a powietrze byłoby wolne od smogu, można by uniknąć aż 80 proc. chorób sercowo-naczyniowych i 40 proc. nowotworów, podaje Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Resort dodaje, że rocznie na skutek smogu umiera na świecie 3 miliony osób. Dla porównania, w wypadkach komunikacyjnych ginie 1,3 miliona.

Smog szkodzi wszystkim, jednak są grupy osób najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenie powietrza.

Szczególnie podatne na wpływ zanieczyszczeń są: dzieci (w tym także w okresie życia płodowego) i młodzież poniżej 25. roku życia, kobiety w ciąży, osoby starsze i w podeszłym wieku, osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego, z cukrzycą, choroby na astmę, choroby alergiczne skóry i oczu, osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krążenia, osoby zawodowo narażone na działanie

pyłów i innych zanieczyszczeń, wreszcie – palące papierosy.

Realizatorzy programu „Czyste Powietrze” przekonują, że dym z przestarzałych pieców truje: „Każdego roku z powodu zanieczyszczonego powietrza umiera aż 45 tysięcy osób w naszym kraju. To tak, jakby stracił średniej wielkości miasto!”

Pod kontrolą

Na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (powietrze.gios.gov.pl) albo w serwisach takich jak airy.org możemy na bieżąco śledzić jakość powietrza w różnych częściach kraju.

Mapy są dostępne również na stronach urzędów miast, gmin czy samorządów wojewódzkich. W wielu miejscach publicznych natrafimy na tablice informujące o aktualnej jakości powietrza. Miasta i gminy nadal inwestują w czujniki jakości powietrza, a dane

z ich pomiarów znajdziemy np. w aplikacjach.

Gdzie szukać pomocy?

Na koniec podpowiadamy, gdzie szukać odpowiedzi na nurtujące nas pytania o program „Czyste Powietrze”. Pomocny może być zestaw podpowiedzi, które autorzy projektu już opracowali. Znajdziemy je na stronie: czyste-powietrze.gov.pl/pytania-i-odpowiedzi. Powstała także Akademia Czystego Powietrza w postaci nagranych wideo. Są one dostępne w serwisie YouTube na kanale Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Pytania można wysłać na adresy mailowe: czyste-powietrze@nfos-igw.gov.pl lub stopsmog@nfos-igw.gov.pl. Działa także infolinia programu „Czyste Powietrze”:

- dla wnioskodawców (pytania o program): 22 340 40 80,
- dla beneficjentów (pytania o status już złożonego wniosku): właściwy terytorialnie wojewódzki fundusz ochrony środowiska na portalu beneficjenta (dostępne na stronie: www.gov.pl/web/infosigw/wfosigw),
- dla gmin (które już przystąpiły lub chcą dołączyć do programu): 22 340 40 90.

W ramach Programu „Czyste Powietrze” oferowane są dotacje i pożyczki do wymiany węglowych kotłów, termomodernizacji, montażu odnawialnych źródeł energii.

Szkodliwy SMOG i jego skutki dla zdrowia

Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia są: tzw. pył zawieszony, czyli drobny pył o średnicy ziaren do 10 µm (PM10) lub do 2,5 µm (PM2,5), dwutlenek azotu i ozon troposferyczny. Poniżej przedstawiamy niektóre z możliwych powikłań zdrowotnych, powstałych na skutek zanieczyszczenia powietrza.

Układ krążenia

Powikłania zakrzepowo-zatorowe, zaburzenia rytmu serca, choroba niedokrwienna serca, niewydolność serca, udar mózgu, miażdżycy obwodowa;

Układ oddechowy

Problemy z oddychaniem, katar, zapalenie zatok, zaostření astmy, rak płuc, zaostření POChP, częstsze infekcje dróg oddechowych;

Układ rozrodczy

Niska waga urodzeniowa, przedwczesny poród, obumarcie płodu;

Układ nerwowy

nadpobudliwość, upośledzenie funkcji poznawczych, depresja, skłonność do zachowań agresywnych, ryzyko rozwoju chorób neurodegeneracyjnych (np. demencja), upośledzenie zdolności do interakcji międzyludzkich, ubytek inteligencji, trudności ze skupieniem uwagi.

**GDYBY POWIETRZE
BYŁO WOLNE
OD SMOGU,
UNIKNĘLIBYŚMY
WIELU CHOROŃ
CYWILIZACYJNYCH**
Ministerstwo Rozwoju
i Technologii